

DALÍ. EL CRIST DE PORTLLIGAT

Teatre-Museu Dalí, Figueres
25 octubre 2023 – 30 abril 2024

Salvador Dalí pinta *El Crist* al taller de Portlligat
1951
Ricardo Sans Condeminas
© Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres, 2023

Com aconsegueix Dalí ser trencador amb una icona religiosa i clàssica? Quins enigmes s'amaguen rere una de les obres dalinianes més icòniques?

L'exposició *Dalí. El Crist de Portlligat*, que es veurà al Teatre-Museu Dalí de Figueres del 25 d'octubre de 2023 al 30 d'abril de 2024, pretén desxifrar els aspectes transgressors que utilitza l'artista mitjançant una icona religiosa i clàssica. Dalí es planteja reptes conceptuals i tècnics que aquesta mostra vol desgranar: d'una banda cerca respostes als interrogants universals com el sentit de l'existència, del sacrifici, o el més enllà. De l'altra, vol resoldre tècnicament una pintura que retrati el seu moment vital. Proposa una composició i perspectiva innovadores amb una simetria inquietant, una llum enigmàtica, un model que compleix el cànon de bellesa clàssica, en un escenari enyorat com és el paisatge de Portlligat.

1. *EL CRIST*: PUNT D'ENCONTRE ENTRE EL DALÍ SACRÍLEG I EL DALÍ MÍSTIC

L'obra *El Crist* és un bon exemple del pensament i del moment vital que Salvador Dalí experimenta a finals dels anys quaranta i principis dels cinquanta. Encara als Estats Units, l'artista fa un viratge en les seves fonts i referents, sense abandonar els postulats surrealistes. L'impacte dels bombardejos atòmics d'Hiroshima i Nagasaki l'"estremeixen sísmicament". L'interès per Freud vira cap a Heisenberg i la física moderna. La mecànica quàntica fa trontollar les premisses assumides fins aleshores. Dalí atribueix a les avantguardes el caos que ha derivat en la Segona Guerra Mundial.

Per recuperar l'ordre vol tornar al classicisme, busca un equilibri que només li pot proporcionar d'una banda, la mirada als clàssics, principalment el domini tècnic dels renaixentistes i, de l'altra, la immersió en el misticisme. L'emblemàtica pintura *El Crist* és el lloc on es produeix l'harmonia entre oposats: el seu passat -que defineix com "revolucionari i sacríleg"- i el seu present místic.

Dalí, a diferència de Velázquez o Zurbarán, proposa uns elements del sacrifici subtils. No hi ha sang ni corona d'espines. No hi ha patiment explícit però sí una forta càrrega dramàtica. Un Crist a qui no es veu el rostre levita sobre un fons fosc que desprèn una gran sensació de solitud. Podria suggerir un paral·lelisme entre el sacrifici de Crist per la humanitat i el seu propi per salvar la pintura moderna del caos?

2. EL CRISTI I EL SEU PROCÉS CREATIU

De la mateixa manera que Dalí tradueix un concepte en paraules escrites sobre paper, ho fa també de forma gràfica, com una pluja d'idees, amb esbossos i dibuixos. En aquesta exposició es mostraran diversos exemples representatius d'aquests estudis preliminars.

Traspàs del model a la pintura

En el tractat *50 secrets màgics per a pintar*, Dalí explica com traspassa les imatges a la tela. La Fundació conserva material preparatori per a la pintura de *Crist*, del qual se'n mostrarà una selecció.

Una vegada definida la composició i perfilats els elements que representaran el sacrifici, comença la cerca de models estèticament perfectes. Per a la figura del Crist, Dalí tria com a model un especialista de cinema que atorgarà al cos mortal una gran bellesa, Russ Saunders. El model dobla actors com Gene Kelly a *Cantant sota la pluja* i *Els tres mosqueters*, entre d'altres pel·lícules.

3. EL CRISTEN EL PAISATGE DE PORTLLIGAT

El Crist de Dalí se situa sobre les aigües encalmades de la badia de Portlligat, on despunten els primers rajos de l'alba. Sense el paisatge del nord-est de la Península Ibèrica, de vegades amable, sovint feréstec, l'obra daliniana no assoliria tot el seu significat.

Ell mateix descriu com se sent a la casa de Portlligat, un conjunt de barraques de pescadors a partir de les quals construeix la seva casa al costat de Gala: "Fou allí on vaig aprendre d'empobrir-me, de limitar i llimar el meu pensament perquè adquirís l'eficàcia d'una destrat, on la sang tenia gust de sang i la mel tenia gust de mel. Una vida que era dura sense metàfora ni vi, una vida amb la llum de l'eternitat".

La Casa de Portlligat que els Dalí modulen a voluntat respon a una necessitat primordial: pintar. Dalí farà créixer aquelles parets modestes buscant sempre la millor llum, la millor orientació per què el paisatge penetri a través de les finestres i quedi plasmat en teles com la del *Crist* i moltes d'altres pintures executades entre l'any 1930 i el 1982.

L'EXPOSICIÓ

El Crist s'exposarà al Teatre-Museu Dalí de Figueres, del 25 d'octubre de 2023 a partir de la una de migdia fins al 30 d'abril de 2024. És una ocasió única ja que l'obra no es veia al nostre país des de 1952, quan es va exposar a Madrid i a Barcelona.

Les entrades per visitar la mostra, dins el recorregut del Teatre-Museu Dalí, ja estan a la venda a <https://tickets.salvador-dali.org/ca/>

El 25 d'octubre a migdia es publicarà un apartat específic al web dedicat a l'exposició a <https://exhibitions.salvador-dali.org>

FUNDACIÓ GALA
SALVADOR **DALÍ**